

Jovan Ćirilov
Moji savremenici u karikaturi

Gorčin Stojanović

Jovan i njegovi savremenici

Najpre zašto „Jovan“, a ne „Jovan Ćirilov“ ili „gospodin Jovan Ćirilov“.

Ovo potonje je pleonazam: u osnovi Jovanovog prezimena jest grčko „kir“, tako da rekavši „Ćirilov“, rekli ste i „gospodin“; osim toga, svojim životom, radom, znanjem, umećem, darom i čašću, Jovan je svakako gospodin, neka vrsta znaka za gospoštinu u boljem smislu ovdašnjeg značenja te reči. Ko je prirodno otmen, ne mora svoju otmenost proglašavati „noblesom“. Jovan, dakle, zato što je reč o osobi koja je u isti mah otvorena, čak i prisna, ali nije primitivno intimizirajuća, a ni uštogljeno neformalna. Jovan, dakle.

Pre dvadeset godina, i mali kusur pride, bejah studentom treće godine režije i asistentom na nekoj monstr-predstavi u Jugoslovenskom dramskom, rađenoj mesecima. Trebalo je da radim svoju prvu predstavu, svoj ispit treće godine, ja sam nešto predlagao, Jovan je nešto predlagao, ali smo se lako složili oko komada Draga Jelena Sergejevna. Komad još nije bio preveden, Jovan mi ga je dao na ruskom. Otvorio sam kod kuće fasciklu, i na unutrašnjoj strani ugledao hemijskom olovkom nacrtanu, gotovo preko cele stranice – glavu Dalibora Foretića, čuvenog hrvatskog pozorišnog kritičara i jednog od najboljih u onoj državi, sada pokojnog. Na crvenim koricama fascikle stajala je prepoznatljiva riđobrada Foretićeva fizionomija, zbog koje smo ga interno zvali – Falstaf.

Bio je to prvi Jovanov crtež koji sam video. Kasnije, u retkim prilikama u kojima smo sedeli za istim stolom, konferencijskim, ne kafanskim, video sam da Jovan crta, i video sam da crta dobro. Prirodni dar za uočavanje detalja koji se, dalje, olovkom ili flomasterom pretvaraju u

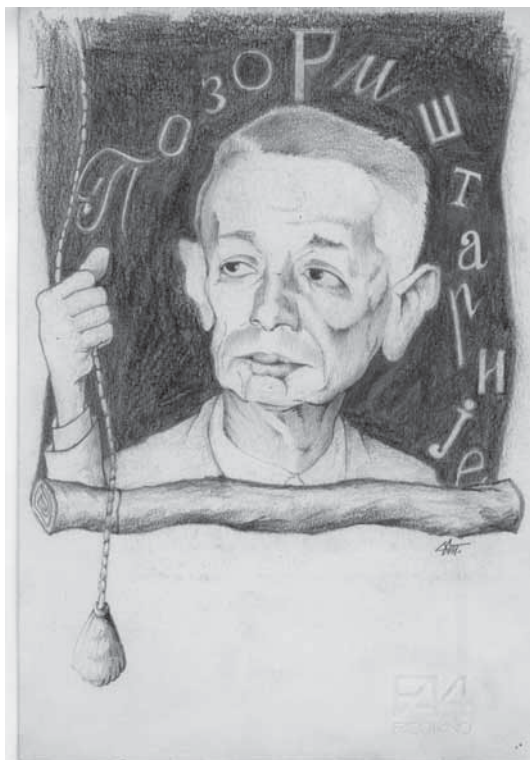
karikature ili kratkopotezne studije, osnov je tih crteža. Smisao za brzo grabljenje suštinskog jeste, uostalom, Jovanov dar, svakako dodatno usavršen studijima filozofije, jednako kao i avanturom njegovog života i rada.

Godinama već, Jovan piše o svojim savremenicima. Ili ih crta. Nije slučajno što se ovde nalaze Bob Vilson, Alen Ginzberg, Džulijan Bek, Đerđ Konrad. Oni su Jovanovi savremenici, ali i svedoci mnogostrukosti njegovih interesovanja i znanja. I, što je važnije, senzibiliteta. Ima mnogo sveta koji štošta zna i koga štošta interesuje. Ali, samo mali broj ljudi jeste istinski senzibilan. Prepoznavanje važnog, značajnog, novog ili neverovatnog, umeće razlučivanja bitnog u hipu – to je redak dar. Jovanov crtački dar komplementaran je njegovom „esencijalističkom“ pristupu – kao što ume prepoznati značaj neke stvari, tako ume uhvatiti detalj nečijeg lica, baš onaj koji portretisanog suštastveno određuje u karakternom i u likovnom smislu.

Onaj crtež Dalibora Foretića od pre dvadeset godina nisam uspeo da pronađem, iako znam da nije izgubljen. U stvari, znam tačno gde je, ali nisam hteo da ga priložim za ovu izložbu. Pošto Jovan nikad nije nacrtao mene, zbog čega se osećam beznačajnijim, bar u svojim očima, pronaći ću ga, zadržati i – praviti se važnim: samo ga ja imam, niste ga videli ni vi, Jovanovi nenacrtani savremenici.

Jovan Ćirilov

Otkud karikature mojih savremenika

Otkako znam za sebe, kad god mi je dosadno, na ponekom sastanku po "materijalu" crtam karikature prisutnih. Redovno mi bolje uspevaju karikature onih koje vidim prvi put. To je i objašnjenje zašto na ovoj izložbi nema crteža moje mame, tate, maćehe i očuha, a gotovo ni rođaka, prijatelja i poznanika, sa nešto slučajno uspelih izuzetaka.

Da nije bilo ideje direktorke Muzeja pozorišne umetnosti Srbije Ksenije Radulović da se priredi ova izložba, ovaj moj hobi ostao bi među odloženim papirima i našao bi se, zahvaljujući dr Branki Prpi, u Arhivu grada Beograda u mom legatu.

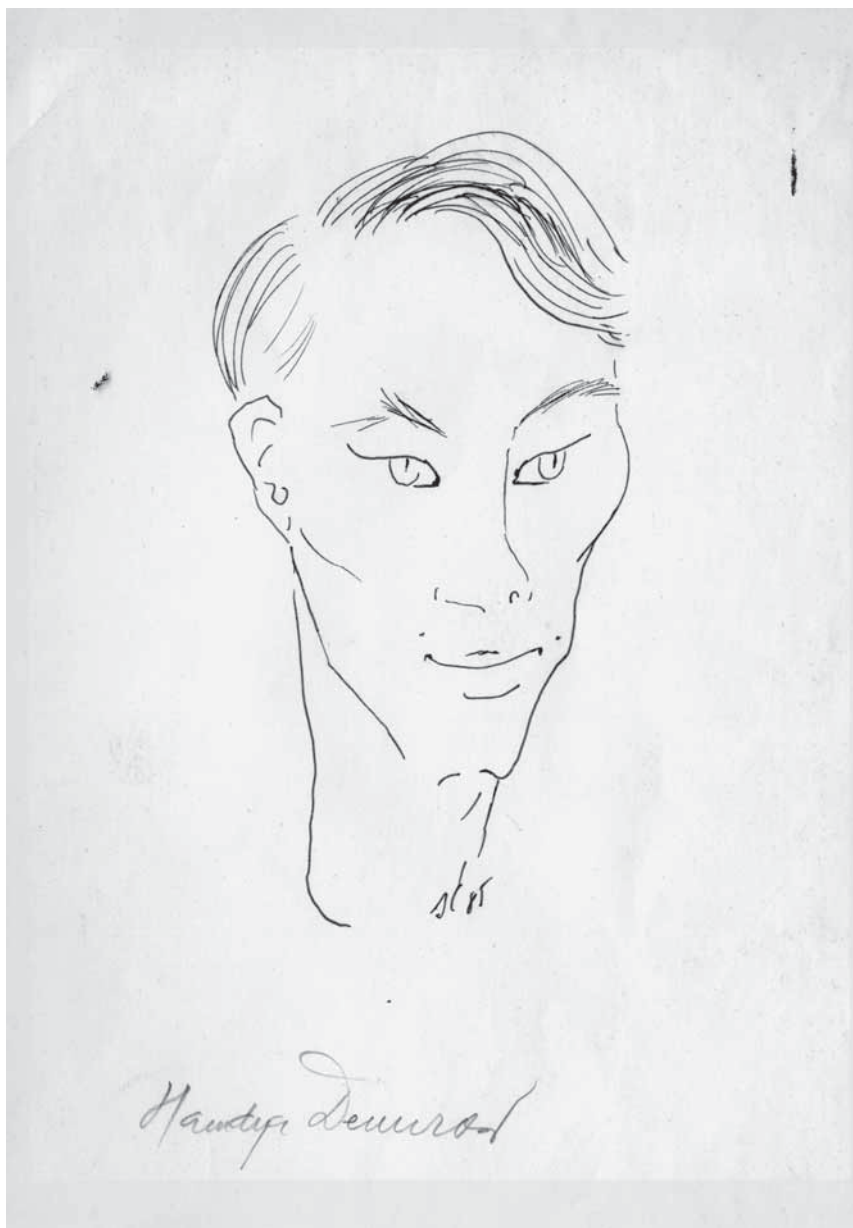
Kad bolje razmislim, mnogo što šta priređujem sebi i drugima samo jednom. Tako imam jedan roman, jednu režiju, jedan brak i jednu knjigu pozorišnih putopisa. Imam dve zbirke pesama i dva pomalo neobična rečnika, a na hiljade pozorišnih i nepozorišnih kolumni, članaka, napisa i zapisa.

Pronašao sam po svojim fiokama crteže onih koji su me crtali i karikirali, što pokazuje kako su me drugi videli. Kažu da sebe nisam dobro nacrtao, da ne ličim, ali sam i to izložio kao dokaz da je teško bliske osobe "skinuti" da liče. Sebe vidim svaki dan bar nekoliko puta u ogledalu. Najčešće ujutro dok se brijem, a samo što sam se probudio i ne ličim mnogo na sebe.

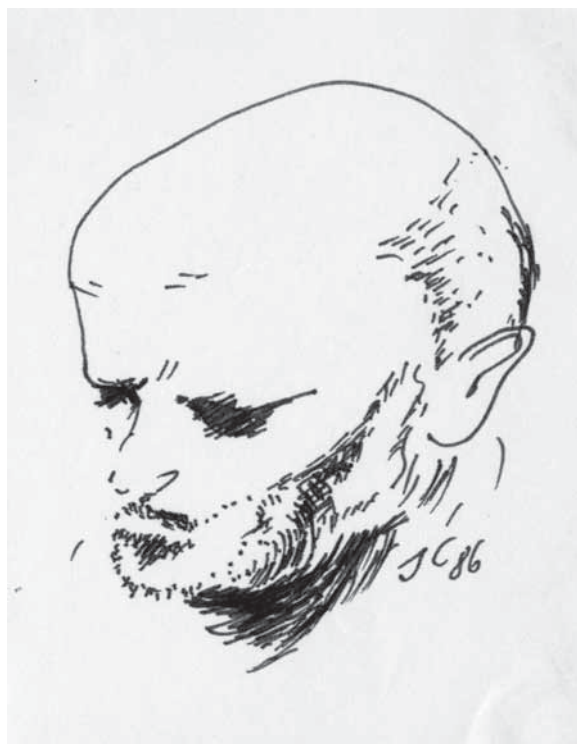
Neke ličnosti ne prepoznajem na karikaturama. Izložili smo ih jer su zgodne kao crteži. Ako se ko prepozna, molim da to saopšti nekome od dežurnih u Muzeju pozorišne umetnosti Srbije. Unapred hvala!

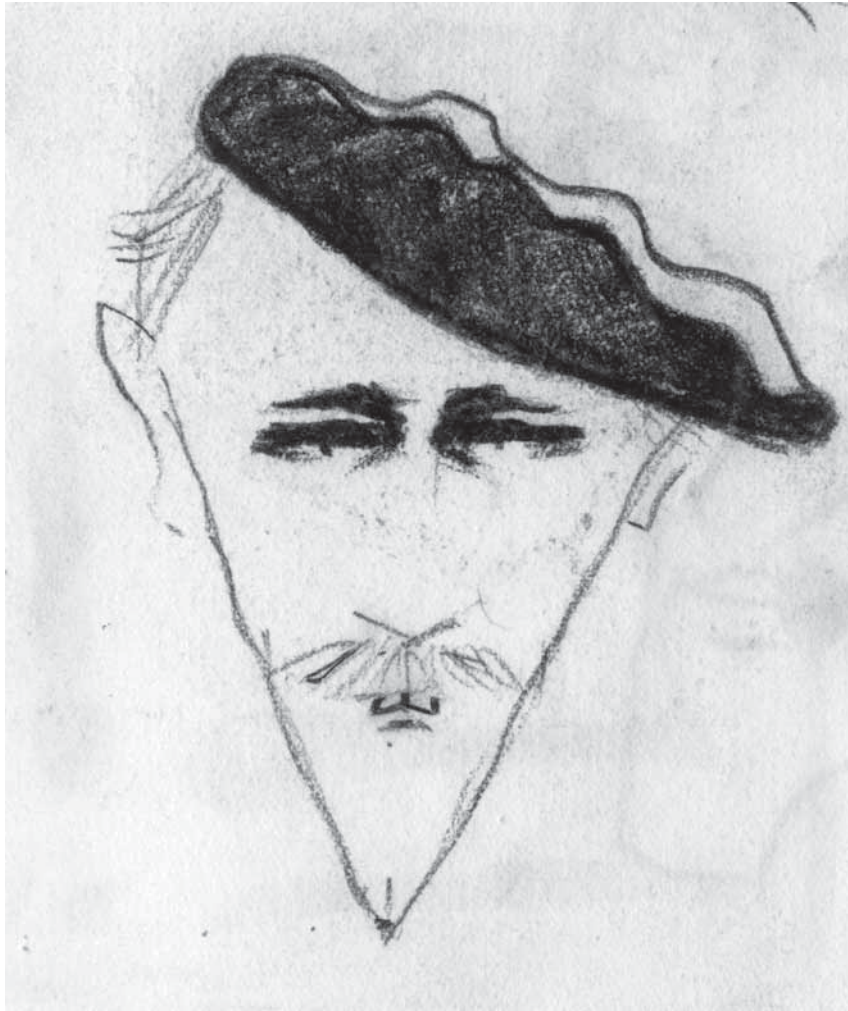
Borka Pavićević

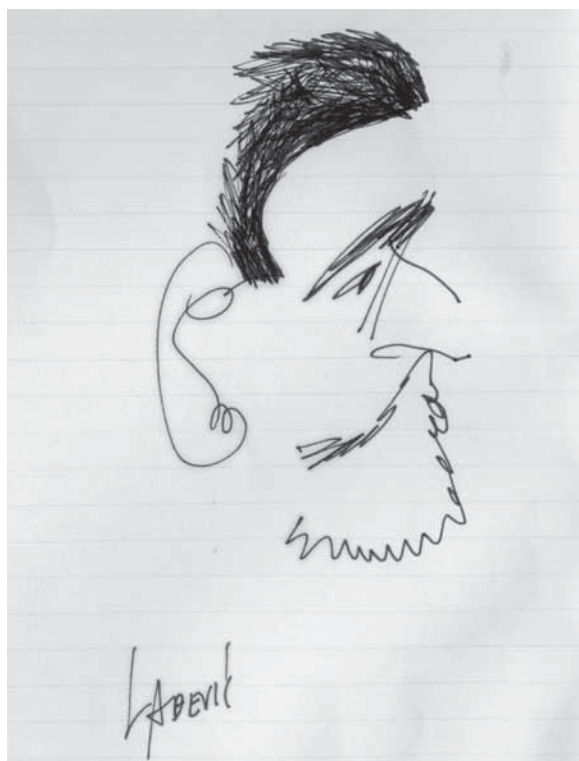
Hamdija Demirović

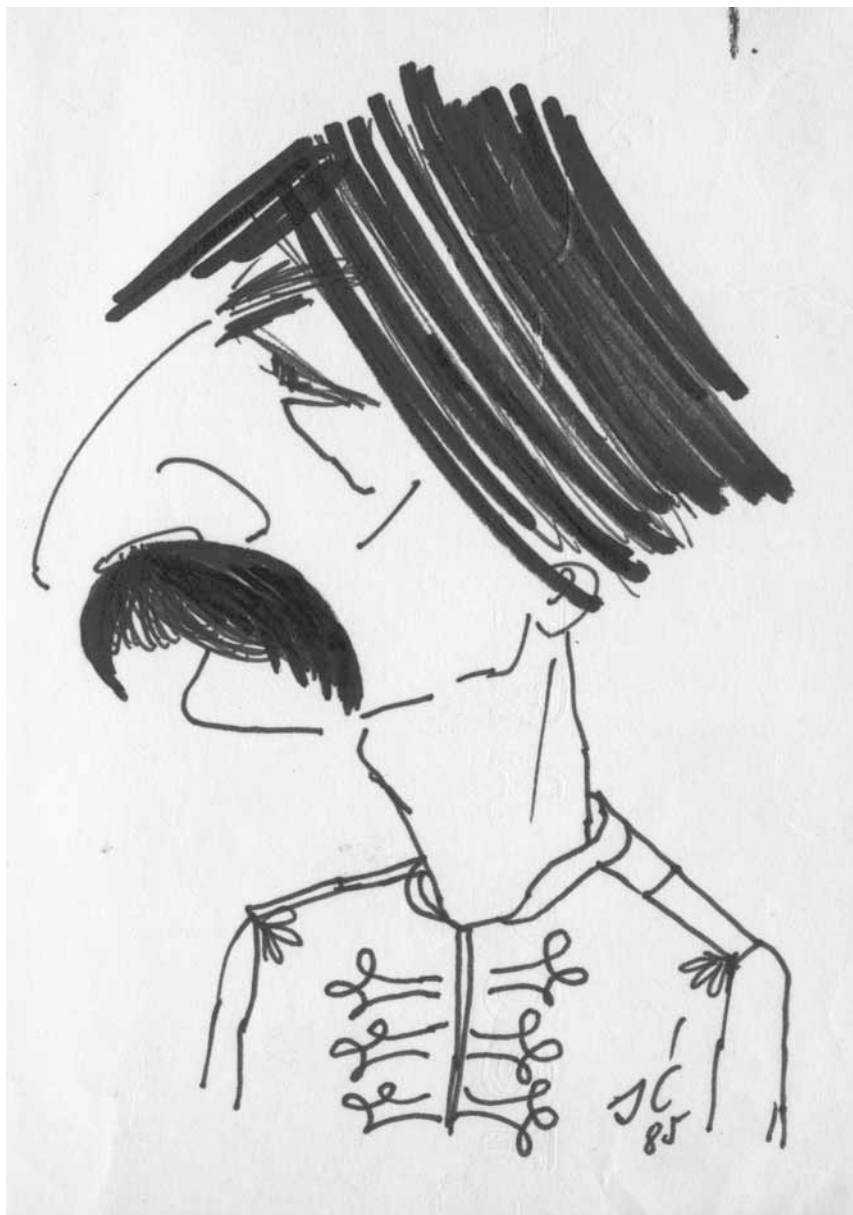
Ištvan Erši

Iv Nedeljković

Petar Ladević

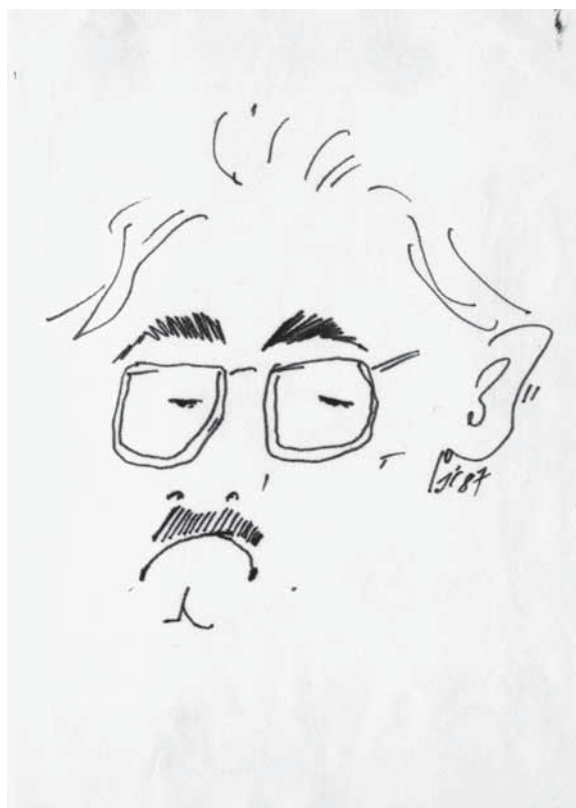
Ljubiša Ristić

Maja Ćirilov

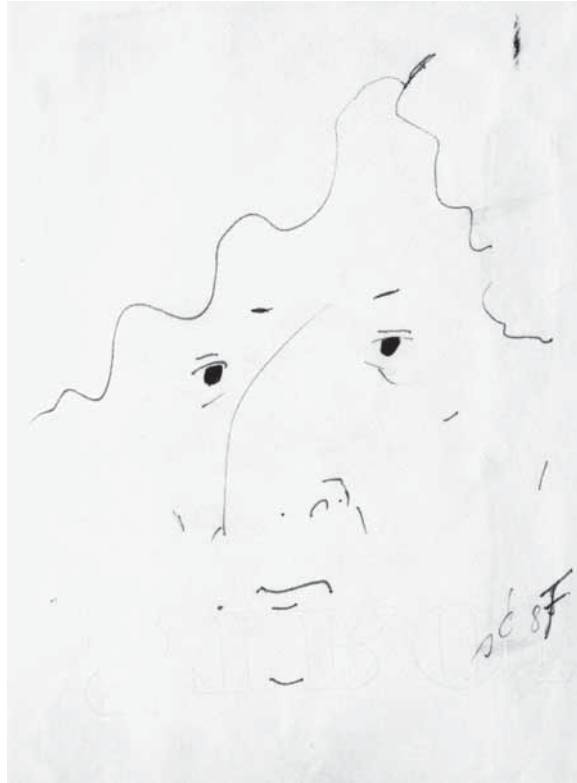
Nepoznata koleginica

Pegi Perović

Radmilo Đurović

Velimir Lukić

Zuko Džumhur

Džulijan Bek

MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SRBIJE
Gospodar Jevremova 19
11000 Beograd

office@mpus.org.rs
www.theatremuseum.org.rs

Glavni i odgovorni urednik

Ksenija Radulović

Autor izložbe

Mirjana Odavić, viši kustos

**Dizajn kataloga
i obrada fotografija**

Milan M. Milošević

Tehnički saradnici

Gordana Stepanović
Nenad Janković

Štampa

Alfagraf
Petrovaradin, 2009.

Tiraž

300 primeraka
Štampanje završeno septembra 2009.

Izložba u produkciji MPUS otvorena je
17. septembra 2009, u okviru pratećeg
programa Bitefa.

天